

Een mooi, breekbaar 'Glazen speelgoed'

Toneel

Sonja de Jong 'Glazen speelgoed', van Tennessee Williams, door Toneelgroep Amsterdam. Vertaling Johan Boonen, regie: Sam Gold. Bijgewoond op 15 november in de Stadsschouwburg te Amsterdam. Onder meer nog te zien in Amsterdam (18 t/m 22/11, 5 t/m 9/01, 12 t/m 15/01) en Den Haag (9/12). Speellijst: www.tga.nl.

In Amerika maakt 'Glazen speelgoed' van Tennessee Williams deel uit van de toneeltraditie, in Nederland wordt het hooguit een keer in de tien jaar gespeeld. De Amerikaanse regisseur Sam Gold kwam op uitnodiging van regisseur Ivo van Hove van Toneelgroep Amsterdam naar Nederland om te laten zien dat dat best jammer is. Gold maakt er een voorstelling van die op een heel onnadrukkelijke wijze op alle fronten klopt. Geen grote dramaturgische ingrepen, geen opvallend decor (sterker nog: vrijwel géén decor, alleen een tafel met wat stoelen op een houten vlonder in een hoekje van het immense podium). Alleen vier perfecte acteurs die een mooi, breekbaar verhaal neerzetten. Het zijn alle vier aardige, goedwil-

lende mensen die Williams ten tonele voert in 'Glazen speelgoed'. Maar gelukkig zijn ze niet. Moeder Amanda Wingfield probeert er, sinds haar man weggegaan is, het beste van te maken. Met wanhopig optimisme houdt ze de moed erin. Zoon Tom verdient de kost voor het gezin als bediende in een schoenenmagazijn. Maar het is vooral de toekomst van haar dochter Laura die haar zorgen baart. Het meisje is kreupel en droomt zich passief door het leven heen. Een echtgenoot is volgens moeder Amanda het enige dat de toekomst van Laura veilig kan stellen. En dus nodigt Tom zijn collega Jim uit om te komen eten. De rol van Jim is Harm Duco Schut op het lijf geschreven. Hij is in alle opzichten het toonbeeld van de ideale schoonzoon, knap, hartelijk,

haast te mooi om waar te zijn. Eelco Smits als zoon Tom weet mooi de gekwelde mix van liefde en haat voor zijn moeder te tonen: zij verstikt hem met haar goedbedoelde raadgevingen en haar wanhoop, al houdt hij ook van haar.

Indrukwekkend

Maar het zijn toch de vrouwen die deze voorstelling zijn kracht verlenen: Chris Nietvelt is verrukkelijk als moeder Amanda. Onder haar krampachtige vrolijkheid, haar geëxalteerde verhalen over vroeger toen de aanbidders nog voor haar in de rij stonden, maakt zij een diepe wanhoop voelbaar. Hélène Devos is indrukwekkend als de stille Laura, die zich terugtrekt in zichzelf en alleen oog heeft voor de kleine glazen diertjes die ze in een doosje altijd bij zich draagt.

Even bloeit ze op als Jim haar verzekert dat ze mooi is en lief en dat het leven ook voor haar open ligt. Zonder een woord of beweging domineert ze in de laatste scènes het podium met een aura van stille wanhoop om zich heen.

Eelco Smits en Chris Nietvelt.

SANNE PEPER

De wereld van...
Prijzen (naamloos) '99
Een...
Geloofwaardig en herkenbaar